

L'AVENÇADA

SETMANARI RADICAL-NACIONALISTA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
CARRER DE TRES-LLITS, 3

LA CORRESPONDÈNCIA AL DIRECTOR

Número, 5 cèntims

ELS TREBALLS ES PUBLIQUEN BAIX
L'EXCLUSIVA RESPONSABILITAT DE
LLURS AUTORS. NO'S TORNEN ELS
ORIGINALS.

ANY I

BARCELONA, 27 DE MARÇ DE 1915

NÚM. 4

L'Esquerra de la Lliga

Sembla que ara va de bo, això de la fundació d'una esquerra, ben esquerra i ben lliguera a la vegada. A les excitacions de *La Veu de Catalunya*, recullint les den Cambó, han respost uns quants senyors, disposats a sacrificar-se per a servir... a la Lliga.

Aquesta vegada la tàctica regionalista, si nostres informes no són equivocats, promet donar el seu fruit; fruit de maledicció, perquè, naturalment, de l'arbre corcat de la plaça de la Cucurulla no'n pot sortir res de profitós per a la Patria.

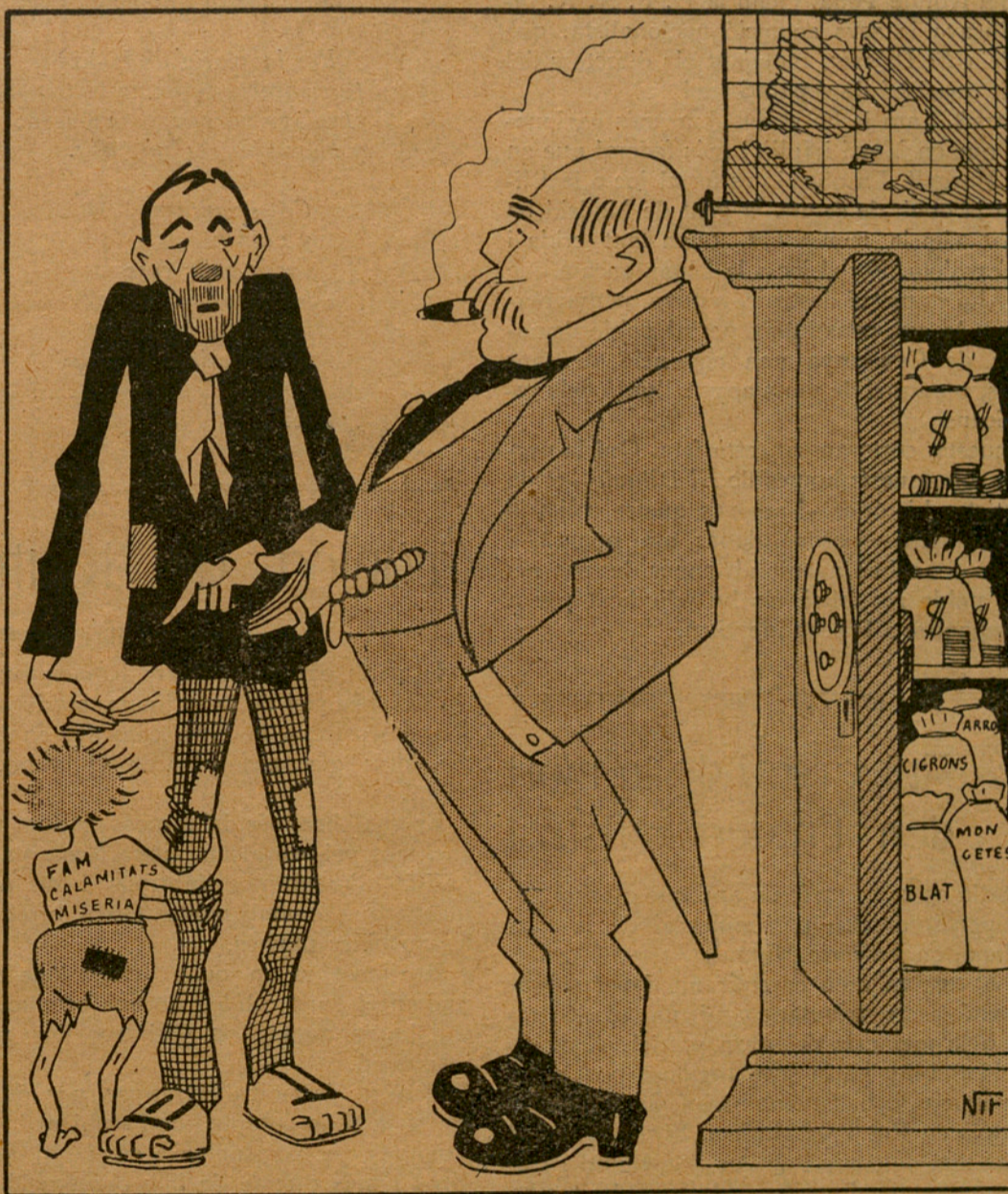
A la Lliga han vist, amb les claretats d'una evidència, que la coalició republicana radical-nacionalista, integrada després per altres elements valiosíssims procedents d'altres agrupacions; coalició que s'ha anat afermant de tal manera que fins sembla ja cosa consubstancial amb la manera de ser del poble republicà, i que, a no trigar gaire, devindrà federació, i qui sab si potser fusió de tots els grups en un sol organisme, menaca seriosament l'hegemonia lliguera a Catalunya, i per això s'ha disposat a fer tot lo que sigui possible per a fer fracassar la noble i lleial intel·ligència republicana.

Com? Quan se compta amb Judes ambiciosos, si la tasca per la cohesió dels al·liats no és fàcil de realitzar, al menys pot intentar-se sa realització.

I aquí la plataforma ha estat la següent: en Lerroux i el seu exèrcit, segons els lliguers, constitueix una host enemiga de les reivindicacions patriòtiques de Catalunya, i tot aquell que s'hi al·li, tot aquell que ajunti el seu esforç a l'esforç del partit que en Lerroux dirigeix, és enemic i contrari de nostra terra.

Brava teoria! En Lerroux té provat el seu amor a les coses de Catalunya. Si altra condició no tingués aquest home excepcional, que dirigeix el partit més extès i més disciplinat de Catalunya, per a fer-lo digne de l'honorífic títol de ciutadà català, tindria la que li donaria l'haver organitzat, gracies al seu esforç, i a la seva voluntat, un partit apte per a regir els destins de la nostra terra i per a col·laborar en tota obra de reconstitució que honradament s'emprenqui.

Però és que aixís, per ventura, no ho reconeixen els propis homes de la Lliga? Es que per ventura quan se tracta de defensar algun interès o d'obtindre algun avantatge, no's reclama l'apoi den Lerroux, que, per altra part, ell dóna generosa i lleialment? Quan s'ha parlat d'obtenir del govern una disposició favo-

LA NEUTRALITAT DE LA FAM

L'oubrer.—Ja no puc més, m'estic morint de ganal...

El burgès-acaparador.—Preneu paciència, que després d'un temps un altre'n ve, i Deu vetlla per tots.

nable a la Mancomunitat o a les zones neutrals, no s'ha acudit a en Lerroux en demanda d'apoi? Es que's feia això per sa condició de diputat per Barcelona? I quan deixà de ser-ho, per què es continuà fent-ho? O es que per a defensar lo que, per interessar a tots, interessa principalment a determinats fabricants i comerciants, ja és bona l'al·liança amb en Lerroux?

No, no és un odi, ni tant sols una antipatia envers les coses de Catalunya, que ells saben

prou bé no existeix en l'esperit den Lerroux, lo que, segons els lliguers, ha d'esser obstacle per a que segueixi, i s'afianci, i es consolidi aquesta venturosa al·liança radical-nacionalista! Ells saben prou bé que seguint i afirmant-se la noble intel·ligència republicana, tot el poder de la Lliga se'n va a fons, i a evitar això és a lo que's tira, fent tot lo que calgui fer, acudint a tot lo que calgui acudir.

I com és cosa fàcil trobar quatre individus que's queixen i es planyen en la solitud

d'una arcova, d'on el poble republicà jamai els treurà, ja tenen amb ells els puntals del nou partit republicà.

Programa? Tasca a realitzar? No cal que d'això se'n preocupin els quatre senyors destinats a aquesta trista feina. Amb obeir cegament als que en nom de la Lliga els manin, en tenen prou i massa per a complir com a bons.

El Diluvio, que en això d'actuar d'esgarriacries es pinta sol, és el més furibunde defensor de la constitució del nou partit. No'ns ve de nou. Aquesta feina de destorbar, posant en la tasca tota la passió que posen els fracassats i els esguerrats en fer fracassar l'obra dels que construeixen alguna cosa, és vella en la gent de *El Diluvio*. Ho dèiem dies passats: no hi ha hagut mai cap partit republicà al qual *El Diluvio* hagi pertanyut que *El Diluvio* no hagi pertorbat. Quan a la U. F. N. R. era tàctica de partit el presentar-se deslligat de tota al·liança a les lluites electorals, aleshores *El Diluvio* no parava d'intrigar per aconseguir una al·liança amb qui fos, encara que's tractés del Noi de Tona. Quan la U. F. N. R. intensificava la seva actuació nacionalista, que no deia *El Diluvio*, motejant els directores del partit quasi bé de separatistes!

I ara?... ara ja ho veieu. Ara, més nacionalista que en Martí i Julià i més federal que en Pi i Margall. La qüestió es fer el joc a la Lliga, a la qual, de segur, la gent de Madrid ha penjat alta la menjadora, quan tant crida i tant esvalota. Per el joc a la Lliga, encara que al fer-ho es pugui destruir, o quan menys pertorbar, lo que constitueix per al poble democràtic de Catalunya una aspiració de tant temps, un anhel de tants anys: l'unió dels republicans.

Aquesta, sortosament, està feta. Quí la pertorba són aquests homes de *El Diluvio*—el de les tristes històries—i aquests quatre solitaris que's diuen...—perquè donar ara noms?—i que no se saben avenir al paper de passius que'l poble republicà els ha adjudicat per a correspondre a la seva ineptitud.

Aniversari de la mort den Frederic Mistral

El dia 25 va complir un any que morí el genial poeta, excelsa personificació de la raça catalana, en Frederic Mistral.

L'AVENÇADA creu complir un dever sagrat de patriotisme tributant avui un piados record a la memoria del gran patrici. A continuació publicuem la seva hermosa poesia *La copa*, que tant bellament traduí del provençal al català en Francesc Matheu. Sigui aquest el nostre ram de roure i de llor que, humil i respectuosament, dipositem damunt la tomba den Mistral.

LA COPA

*Es la copa de Provença,
catalans, heusela aquí;
femhi tots la conexensa
y begemhi'l nostre vi.*

*Copa santa
y vessanta,
vessa pe'ls cors
los recorts,
los sants transports
y l'esperit dels forts.*

*Potser som la rerassaga
d'un vell poble que se'n va,
y si'l nostre cant s'apaga
la nació s'acabarà.*

*D'una rassa que rebrolà
potser som los tanys primers,
potser som la patria tota,
potser som sos devaners.*

*Vessa als cors les esperances
y'ls ensomnis del jovent,
del passat les remembrances
y la fe en lo temps vinent.*

*Vessa als cors la conexensa
de lo sant, lo bell, lo bo,
y de l'ànima y la pensa
la suprema comunió.*

*Vessa als cors la poesia
per cantar la vida arreu,
vessa als cors eixa ambrosia
que trasmuda l'home en deu.*

*Per la gloria de la terra,
provencals, germans tostemps,
encaixeu en pau y en guerra
y begemhi tots ensemps.*

*Copa santa
y vessanta,
vessa pe'ls cors
los recorts,
los sants transports
y l'esperit dels forts.*

FREDERIC MISTRAL

(Traducció de F. Matheu)

Crònica de teatres

Una altra obra dels Quintero

Dimarts passat, al teatre Romea, amb motiu del benefici de la primera actriu senyora Plana s'estrenà la nova comedia en dos actes, dels germans Alvarez Quintero, *Dios dirá...*

Es una obra més del famosos autors andalusos, tant pel seu alcanç literari com per la similitut d'assumpte, de tipus i de procediments que té amb moltes altres brollades de les meteixes plomes.

Realment fa un quant temps que sembla que en el llarg catàleg de llur producció teatral hagin agotat els Quintero llur pròdiga inspiració.

Però no és molt d'estranyar, per altra banda, si es té en compte que l'ambient i els personatges que acostumen a esser objecte principal i més directe de llur observació, tenen un límit reduït.

Els Quintero no més poden fer obra veritablement artística i adequada a llurs especials condicions glosant amb l'encert que'ls és propi l'ànima castiça i nacional d'Andalusia.

La porten a la sang, i además, n'estàn enamorats, amb aquell amor de poeta que l'Ortega y Gasset ha dit que naixia de la íntima possessió de l'esser estimat.

Per això, al nostre entendre, l'han sapigut endevinar com ningú més, i l'han portada a l'exterior amb aquesta frisosa bellesa sentimental que llurs obres comuniquen al públic.

Els autors de *Dios dirá...*, valguts d'aquesta força amorosa que empeny llur ploma, han trobat en la variada i sonora paleta del seu país multicolor el secret que no han sapigut

trobar els savis erudits que s'han sentit atrets pels tons llampants de la terra de les flors i del sol.

La discutida contradicció dels sentiments religiosos, sensuals, indòmits i supersticiosos de la patria de la Macarena, de les gitanes i de Diego Corrientes ha sigut més ben penetrada pels primers.

En això no hi han vist senzillesa, i únicament les reminiscències dels ancestralismes mussulmans, sinó l'ànima que hi deixaren aquells meteixos dominadors.

Per a ells, el pregón i inconscient sentit del nomadisme bandoler, del fatalisme nigromàntic i del misticisme catòlic no són més que disfrees d'una bondat piadosa que arrenca del més íntim sentit religiós dels seus avantpassats.

La observació serena i objectiva d'aquestes meteixas modalitats socials, que són la característica d'Andalusia, ho indiquen al primer cop d'ull.

Tots recordem la generositat del bandoler pels desvalguts, l'esperit de meravella i humilitat que's desprèn de tot respecte a les lleis inexorables d'un destí inconegut, els efluvís d'amor i de fraternitat que l'aire popular dona en aquelles terres a les festes religioses...

Pero ells ho han demostrat bellament en llurs produccions teatrals, que per aquest sol motiu se'n podrien dir més bé produccions poètiques.

Tenen en totes les llurs obres d'ambient andalus la traça suprema de sapiguer-hi retratar, amb una gran fidelitat, aquest estat d'ànim que dona la tonalitat de la Andalusia actual.

Els galantejaments dels joves, la pàlida alegria dels vells, la fastuositat de les festes populars, la superstició rudimentaria... tot reviu l'ànima andalusa sobre les taules.

En mig d'aquests elements desenrotllen els caràcters dels personatges, que són sempre espontanis, i per tant es manifesten obeint al sentiment i sense caure en els *bocadillos* de discursos didàctics.

L'espectador va rebent la sensació de la clàssica Andalusia de les panderetes i de la literatura estrangera.

Fins que d'una manera suavíssima i quasi insensible es van revelant al seu davant els recòndits i insospitats sentiments d'aquells personatges, que obrèn en definitiva sots l'imperi d'aquella piadosa bondat que'ls autors han anat a escorcollar en els seus dintres.

I aixís la noia que, pel seu apassionament amorós, havia arribat al lllindar del deshonor, el fanàtic que, en la obsessió de les seves idees, hauria mancat a tots els devers de cortesia, i l'avar que s'enriquía de les fadigues agenes, devenen sobtadament honestos, amables i bons, per un impuls cordial de l'amor.

I encara tot això en mig d'una sana rialla, d'una afectuosa alegria, que li treu tota ocasió de raonament seriós per abandonar-se a la dolça delícia dels més purs sentiments humans.

Aixís s'explica que l'obra dels Quintero només pugui esser tinguda en compte i només revesteixi veritable valor quan d'assumptes andalusos es tracta.

En aquests hi fan veritable obra de poeta, tant si la construcció és desencertada com si l'assumpte és repetit.

I aixís s'explica també que a l'embranchar-se per altres genres de producció teatral es conquereixin la fama de sentimentalistes cursis que'ls han posat a sobre sense fer les distincions degudes.

SUPER

CARNET D'ART

L'exposició de "Les arts i els artistes" a cà'n Parès

Passant per alt el prefaci del catàleg d'aquesta agrupació—que per a nosaltres hi sobra, ja que, ademés de semblar-nos pretencions, resulta inútil o innecessari si les obres valen la pena, i lamentablement contradictori quan algunes d'elles no se someten fatalment a aquella axiomàtica necessitat de sacrificar totes les formes accidentals i secundàries en benefici de l'element fonamental estètic—que és com si diguéssim la marca de fàbrica d'aquesta raó social d'art purificat,—encarem-nos amb en Canals, que ja en té prou amb la seva prestigiosa personalitat artística per a no necessitar prefacions ni capelletes que'l presentin.

Els retrats d'aquest infadigable artista són senzillament obres genials, obres de mestre. El de la senyora P., senyalat amb el número 1, de lo més granat i que amb més justícia hagi mai ocupat en aquell saló el lloc de preferència. També ens agrada extraordinàriament *Una artista de cafè concert*, tant per la fermesa de dibuix com per l'harmònica riquesa d'una paleta sempre fàcil i privilegiada. Sentim confessar que aquell *Apunt de Granada* no'ns resulta granadí. En resum: qui busqui un artista definitiu, que's corgrengui amb la tasca den Canals.

Joan Colom. Ja en altre lloc, i amb motiu d'una exposició al Fayans, ens prometièrem d'aquest simpàtic auceíl les més superbes volades. Y tant si ha volat! Amb empena d'aligna: de Barcelona a *Tivissa* i a les *Riberes de l'Ebre*, portant-se les branques de lorer de les victòries que ha conquerit amb les quinze teles que són altres tants retalls de la més fidel i bellament brava naturalesa. Quina llàstima que a l'*Hort de cà'n Ventura* no se li puguin desenganxar aquelles montanyes que l'ofeguen! Repetim amb gust lo d'aquell dia: aquest Colom ja vola lluny.

Parlem den Ivo Pascual. Heus-aquí una altra personalitat, ja molt ben guanyada, per anar sol. L'Ivo Pascual enterneix; és un pintor poeta. I un exquisit poeta descriptiu. Vegi's, segons el nostre parer, la millor tela: la que s'anomena *Tardor (Després de la pluja)*, justa de medis d'observació, obra profundament sentida, idealitzada, espontania i definitivament descriptiva del moment psicològic de l'assumpte realitzat. Dignes d'aquest, en segon lloc, són *Els roures* i el *Voltants de la Moixina*, seguint-los en importància relativa el *Contra-llum*, que'ns apar lleugerament indecis.

De tot lo que segueix, per l'ordre del catàleg, sols ens plau ocupar-nos d'allò que'ns proporciona el gust de l'alabança, extenent piadosament un vel pel damunt de les errades, moltes possibles, fins dels lluitadors més privilegiats. D'acord amb aquest propòsit, farem remarcables alguns fragments de *Natura morta*, den Carles, i d'un altre pintor, uns remolins de celatges, invariablement recargolats i esgarriofos, que s'extenen pels plànols panoràmics de les Balears, de Molins de Rey i de Cabrera; una nota fresca de color i ben sentida den Francesc Vayreda, i uns retrats sobris, magistralment executats i de factura mascla i concisa del notable escultor Borrell-Nicolau.

No ens descuidem den Feliu Elías. Si l'hem deixat en últim lloc, és perquè aixís convenia per a justificar el començament d'aquestes insignificants notes. Del distingit i popular artista són els cinc retrats que avaloren el conjunt d'aquesta exposició. Cinc obres notabilí-

simes de dibuix insuperable i de flamant, pura i minuciosa coloració. Malgrat tant excel·lents disposicions pictòriques, declarem sincerament que l'Elías no aventatja a l'Apa. Més: a n'aquest el preferim.

Analitzant aquelles composicions, fruint delictosament la exuberància de formes i gammes purament elementals i secundàries, que deuen sacrificar-se, i que adornen pròdigament l'assumpte fonamental d'aquestes teles, ens ha vingut al pensament el *credo* dels conjurats d'aquella raó social, tant recte i severament preconitzat en el prefaci. I tot recordant-lo... no hem pogut escapar-nos de somriure.

Brometes apart; consti que l'exposició d'aquestes obres, inaugurada amb èxit el dissabte passat a cà'n Parés, durarà fins el dia 3 d'abril, perquè tothom tingui temps de visitar-la. I consti també que molta part d'ella no s'ho mereix.

JOAN LLOPART

LA VEU DEL MESTRE

La lengua catalana

¿Ha visto usted locura semejante?—dicen los unitarios.—Pues, ¿no pretenden los catalanistas que sea oficial su lengua, un mal dialecto, no un idioma, como el de Castilla?

En primer lugar, señores unitarios, conviene que sepan ustedes que tan dialecto es el habla de Castilla como la de Cataluña, ya que las dos, y la portuguesa, y la italiana, y la francesa, y la rumana, tienen todas por madre la lengua del Lacio, la lengua en que hablaron Cicerón, Tácito, Salustio, Virgilio y el nunca viejo Horacio.

De que el catalán sea un mal dialecto no son ustedes los que pueden juzgarlo, ya que por el desprecio con que lo tratan dan claras muestras de no conocerlo.

El catalán, que tiene, fonética y gramaticalmente, más puntos de contacto con el francés que con el castellano, es enérgico, abundante en voces, apto para la poesía, flexible, de fácil expresión para los más difíciles conceptos.

En la historia de la literatura de Castilla, sepan ustedes que tiene Cataluña pocas y poco brillantes páginas, y hoy que escribe en su habla cuenta no sólo buenos prosistas, sino también esclarecidos poetas. Uno hay que escribe en catalán y en castellano; sus *Tragedias* y sus *Pirineos*, compuestas en catalán, valen infinitamente más que sus poesías castellanas. En lengua alguna se escribe mejor que en la materna, si de muy joven no se ha abandonado la tierra en que se ha nacido.

¿Ni quién no ama la lengua que aprendió de los labios de su madre? Cuando Europa descubrió y ocupó la tierra de América, había allí lenguas madres y lenguas derivadas, algunas ya muy perfectas. Llevámosles ideas y objetos que no conocían; y en vez de adoptar las voces con que nosotros los expresábamos, buscaban en su lengua ya palabras, ya frases con que traducirlas. En nuestras mismas naciones bien claramente revela ese amor, al hablar de nuestros progenitores, la resistencia que oponemos a la adopción de extrañas voces.

Queremos, sin embargo, prescindir de esas consideraciones. Aconseja el buen gobierno el uso oficial de las lenguas regionales. ¿Puede darse nada más ilógico que confiar la administración ni la justicia a hombres que no conozcan la lengua del país en que hayan de ejercerlas? En Cataluña, en las islas Balea-

res, en Valencia, en Galicia, en Asturias, en Navarra, en las provincias vascas, son más los que ignoran la lengua de Castilla que los que la conocen. Llamad a los que la ignoran a que, por ejemplo, declaren como testigos ante jueces o magistrados... ¡A qué de errores no estarán expuestos, no entendiendo bien las preguntas y no siendo mejor entendidas sus respuestas por los que les interrogan!

Quisiéramos nosotros hablar y escribir en una lengua que la humanidad toda entendiese; mas no la hay, y es preciso atemperarse a la realidad de las cosas: en lo oficial como en lo privado, debe emplearse la lengua que se use en la región donde vivamos.

FRANCISCO PI MARGALL

Units tots hem d'arribar fins allà on voldrem, com en altres dies hi arribarem; i no hi anirem sols, que hi anirem enllaçats amb altres races d'Espanya que també viuen oprimides, formant avui amb nosaltres els grans madurs d'aquesta màgrana que per cent llocs esclata. Ells valen com nosaltres; ells, com nosaltres, fan vida miserable. Ells ja els han vist els camins que anem desbroçant, i ens surten al pas estenent-nos amorosament els braços.

Jo, per tots els bons catalans, els envio la salutació de germanatge que'ns surt de l'ànima; els dono la bevinguda i estretament els abraço.

ANGEL GUIMERÀ

ELS QUE SE'N VAN

Ferràn Tarrida del Màrmol

Un català il·lustre que desapareix. Un nom dels que honoren la terra que'ls ha infantat, que s'esfuma. En Tarrida del Màrmol viurà en respectat record per tots els que han prodigat la seva joventut en gestes de llibertat.

Tarrida era home d'una vastíssima cultura, d'un cervell preclar, posats al servei de la causa de la lliberació humana. Havía viscut sempre a Catalunya, fins que caigué embolicat en el sorollós procés de Montjuhic. Aleshores tingué d'expatriar-se. Refugiat a Londres, sapigué suportar el seu desterro amb dignitat i orgull, fent-se digne de la raça nostra.

Era mestre i escriptor. Si com a mestre educà tota una joventut, com a escriptor, les seves cròniques quedaràn per sempre gravades en la memòria de tants i tants que llegint-los trobarem descans i reconfortament per al nostre esperit.

Amb en Tarrida es provava que's pot esser un gran lliberal, un home amant de la democràcia i un home, a l'ensem, amic de totes les subtileses de l'esperit i de totes les correccions. Ell era savi, bo, entusiasta i correcte. Era, per dir-ho aixís, la concreció d'aquest home de tolerància i llibertat que tots somniem.

Tarrida deixa realitzada una immensa tasca. Si es publicués, acoblat, tot lo que ha escrit durant la seva curta vida, espantaríam que pugui haver-hi una voluntat tant donada al treball. Darrerament escrivia cròniques a *La Dépêche* i a *El País*. Eren el resum i el nirvi de la seva obra.

Deixa esposa i fills, als quals fem present el nostre més sentit condol, desitjant que'l que fou bo entre'ls bons i culte entre'ls cultes, descansi en pau.

ECOS DE LA GRAN GUERRA

CATALUNYA PELS AL·LIATS

Catalunya, que tant profundes simpaties sent per la causa dels al·liats, i d'una manera especial per la de la nostra germana França, ha testimoniat darrerament els seus sentiments amb un document que'ns enorgulleix davant d'Europa. En ell diversos dels nostres homes de lletres, de ciència i d'activitat, entre'ls quals hi figuren alguns dels que en sos respectius ordres es troben en primera línia, han manifestat fins a quin punt, a Catalunya, la causa dels al·liats és la causa dels catalans.

Vegi's a continuació el document:

«Mr. A. Morel Fatio.

»Honorables senyor i mestre:

»Ens ha impressionat fonament la lectura del treball «L'attitude de l'Espagne dans la guerre actuelle», publicat en la revista parisenca *Le Correspondant*, que vos heu escrit amb amarga recança per creure que l'Espanya dels vostres estudis i dels vostres amors batega en esperit fadigosament sota les urpes de les àligues d'Hoenzollern. Més nosaltres que vivim en la ciutat més populosa d'Espanya, tenim la satisfacció d'innovar-vos a vós, que sou l'estranger que per sos ja antics coneixements del nostre passat s'ha fet més acreedor al modest títol de la nostra ciutadania, que la opinió pública espanyola, de la qual és una claríssima i refinada representació aquesta de Barcelona, creu, sense dubtar un sol moment, que les nacions al·liades no parlen amb enganyosos eufemismes quan se proclamen heralts de la civilització, de la llibertat i de la cultura d'Europa, seriosament menaçades pels dos imperis centrals.

»Es cert que's treballa desesperadament entre nosaltres per a desvirtuar l'altíssima qualitat de la vostra causa; d'una part el nombrosos agents alemanys, mestres en l'art de l'espionatge i ses derivades, es mouen amb insòlita activitat en els cercles, en la premsa i dintre de ses relacions comercials, i d'altra part el partit jaumista, per un injust odi a França més que per un impossible amor a Alemanya, s'ha sentit germanòfil, logrant fer adeptes entre'l clero i les classes per ell més influïdes. Així és que per suggestió directa, no per entusiasme, ni per instint de germanor, ni per la irresistible atracció que'ls homes de bona voluntat senten per les nobles causes, està posseïda de germanofilia una part de la nostra dreta social.

»Al costat d'ella i contrastant amb son criteri reflexe, es troba vivint en plenitud d'entusiasme per França i ses al·liades, posant tota l'ànima en els incidents de la lluita homèrica—sentint per això amb no menys força l'instint humanitari d'odi a la guerra—la massa de bons ciutadans de tots estaments, els estudiosos que no s'han format en les universitats teutòniques—àdhuc molts dels que s'hi han format,—i els homes de cor que senten afinitats amb el vostre poble, engendradores d'una fonda simpatia, que no han pogut ésser esborrades per algunes diferències del passat.

»Per damunt d'elles no podem oblidar els catalans que la nostra nacionalitat fou fundada pels vostres reis carolingis, i que l'adjutori obtingut de França en 1640 no fou l'únic cas d'al·liança entre'ls dos pobles, arribant fins a la unió política.

»Ni tampoc oblidem, perquè es tracta de la nostra sang, que una part valiosa de Catalu-

nya es troba enclavada en territori francès, a l'ombra del Canigó, el vell patriarca, que mirant per damunt dels Pirineus ens transmet sovint missatges d'amor i sospirs d'anyorança. I els explica a ells, els fidels rosellonesos, com va creixent entre nosaltres el noble sentiment de raça que a tots ens confón en una estreta abraçada. Llurs goigs i penes els acceptem com a propis, i avui els catalans d'Espanya sentim en el nostre cos com es dessangra la patria històrica i ètnica per la nova invasió del barbres.

»Perquè l'instint dels catalans és de llibertat, d'altiva independència, d'amor idolàtric al terror nadiu, d'afecte a les propies tradicions, de noblesa menestrala, que tant ens enorgulleixen en l'Historia i vos coneixeu de sobres, per haver-les llegides en la monumental obra d'en Capmany. Amb aquests antecedents es comprèn que fóra absurda i contradictòria la nostra adhesió o simpatia a la causa que representen els alemanys.

»Perdoneu-nos, honorable senyor i mestre, aquesta sincera expansió del nostre cor de patriotes catalans, i creieu fermament que la major part d'aquest poble, comprenent-hi en ell la part més reflexiva de les classes altes i gaire bé tots els intel·lectuals, sent innegable simpaties per la vostra cultíssima nació, per la gran Anglaterra i per la Bèlgica, heroica sobre tota ponderació i sobre tot exemple històric, i les senten perquè aquestes nacions representen la causa de l'Europa culta i lliure, avui menaçada.

»Volgueu acceptar, senyor, l'expressió del nostre respecte.

»Barcelona, 15 de febrer de 1915.

»Josep Pin i Soler; Apeles Mestres; Ignasi Iglesias; J. Massó Torrents; R. Miquel i Planas; Emili Guanyabens; E. Moliné i Brasés; Lluís Vía; Alexandre de Cortada; J. Casas Carbó; Emili Tintoré; Ribera i Rovira; J. Massó i Ventós; J. de Camps; J. M. Bassols Iglesias; Cebrià Montoliu; Rossend Serra Pagès; J. Roca i Roca; Artís; A. Jener; Secundí Coderch; Josep Fluvià; Víctor Sanpere; A. M. Romani; Josep M. Roca; E. Agustí; M. Font i Torné; Joaquim Morelló; Rafel Calvet; Ramón Turró; Girona i Llagostera; A. Raventós; J. Miret i Sans; J. Soler Palet; Pelegrí Casades Gramatxes; Josep Bertràn i Musitu; J. Garriga Massó; Pere Corominas; Josep Llimona; Lluís Labarta; L. Jaumandreu; Josep Pujol; A. Mora; J. Pellicer; Francisco Blanc; J. Gual; R. Pouget; A. Suñol; P. Balmaña; Ll. Batxilleria; Juli Marial; F. Gual; Carrillo; J. Aguilera; Sureda; J. Agramont; Joan Llobet; J. Mir.»

L'original d'aquest document fou entregat personalment per don Pere Balmaña, president del Centre Català de París, a l'eminent filòleg M. A. Morel Fatio, professor de la Sorbona, el qual, als pocs dies, remeté al doctor Josep Maria Roca la carta que traduí a continuació:

«París, 5 març 1915.

»Estimat senyor: Em sento força complagut de rebre de mans del senyor Balmaña el missatge de tants bons catalans que vos m'heu fet l'honor d'enviar-me. Aquest missatge és

testimoni de calurosos sentiments per la França i per nostra civilització llatina que seria dolorosament menaçada per una victòria de l'Alemanya. Sabem a França les moltes simpaties que nostra causa ha desvetllat entre'ls catalans, de lo qual n'estem força reconeguts. Cregueu que nosaltres apreciem també el tenir un fill del Rosselló al davant del nostre exèrcit, i que'l conduirà, no'n dubtem pas, a la victòria.

»No podent pas respondre personalment a tots els firmants del document, jo us prego que'ls remercieu en mon nom.

»Podeu fer d'aquesta carta l'ús que volgueu, i publicar-la si ho jutgeu oportú.

»Cregueu, estimat senyor, en mos devots sentiments de reconeixença.

»ALF. MOREL FATIO.»

L'Amnistia i en Puig i Esteve

Nostre bon amic, el president del Centre Autonomista dels Dependents del Comerç i de l'Indústria, don Josep Puig i Esteve, fou processat perquè quan entregà a l'Ajuntament una bandera catalana per a ésser içada en la fatxada gòtica de Cà la Ciutat, pronuncià unes paraules recordant la caiguda de Barcelona, i comparant la situació de Catalunya amb la de Bèlgica.

Posteriorment es dictà una llei d'amnistia, i el senyor Puig i Esteve no hi fou inclòs. Per què? Això s'escapà a la comprensió de tots aquells que a Catalunya es preocupen de coses polítiques. Ningú sab compendre com, venint la llei d'amnistia a restablir la pau que mancava en els esperits per la continu i severa aplicació de lleis que puneixen la lliure emissió del pensament humà, no s'ha de fer la seva aplicació ben ampla i ben extensa.

Nosaltres no volem—ni tampoc és aquesta la ocasió per a fer-ho—escatir i examinar el fet que motivà el procés del senyor Puig i Esteve, però sí que hem de dir que, homes liberals abans que tot, no podem admetre de cap manera que a principis del segle xx, quan tots els pobles tenen admesa d'una manera efectiva la llibertat de pensar, es vulgui mantenir als ciutadans d'Espanya sotmesos a un règim inquisitorial, mercès al qual encara delinqueixi el pensament, o pugui la manifestació del mateix perseguir-se quan no plagui als governants o no agradi a determinada classe o secta.

Per això L'AVENÇADA s'adhereix de tot cor a la campanya que diversos elements han emprès en pro de que sigui el senyor Puig i Esteve inclòs en la llei d'amnistia, i està disposada a cooperar a que això sigui un fet. Comencem, doncs, per adherir-nos als acords que ja hi han presos i que son:

«Primer. Impulsar la sotscripció oberta en les entitats adherides a l'Assamblea i en els diaris nacionalistes per a pagar les despeses del procés que, a conseqüència del discurs pronunciat en l'acte de l'entrega de la bandera catalana a l'Ajuntament, sofreix el senyor Puig i Esteve, i senyalar el dia 15 d'abril per a cloure l'esmentada sotscripció.

»Segón. Redactar un missatge dirigit als senadors i diputats a Corts per Catalunya demanant-los que, per tots els medis que'ls proporcionen el càrrec i els suggereixi el seu patriotisme, recabin del govern la justícia d'un reglament que aclareixi la llei d'amnistia en el sentit de que compregui el cas del senyor Puig i Esteve i altres semblants.»

ACTUACIÓ REPUBLICANA

El doctor Martí i Julià

Acceptant el convit que li fou fet, el dia 2 devia donar una conferència, a la Casa del Poble de Cornellà, el president de la Unió Catalanista, doctor D. Martí i Julià.

La conferència fou organitzada per la Joventut Republicana d'aquell poble, i havia de versar sobre el tema, ben interessant, «Els nous principis socials».

Molt ens plau que la veu del doctor Martí i Julià ressoni en les sales de les entitats republicanes.

Homenatge als diputats provincials

Si no s'hi innova res, el dia 4 del pròxim abril se celebrarà a la Fraternalitat Republicana del Poble Sec un festival i un lunch en honor dels senyors Mir, Estapé, Ulled (don R. i don J.), Valentí i Camp, Borjas i Guerra del Rió.

A l'acte s'hi ha convidat als senyors Lerroux, Corominas i Giner de los Ríos.

Els republicans de Tremp

Nostres correligionaris de Tremp, en aquestes darreres eleccions, no presentaven candidatura propia, però, homes de brega i d'ideals, tampoc podien quedar-se a casa impassibles al veure que'l caciquisme, acapdillat per en Llari i en Riu, anava a ensenyorar-se de la representació popular a la diputació lleidatana.

Aixís, doncs, seguint els consells de nostre quefe don Alexandre Lerroux, sumaren sos esforços a la candidatura anticaciquista, la qual, degut a tota mena de coaccions i baixeses, fou derrotada pels cacics, que s'apoderaren, detentant una vegada més la voluntat popular, dels quatre llocs que corresponien omplir aquesta vegada al districte de Tremp-Viella.

Com pot suposar-se, la derrota produí en els bons republicans de Tremp un deplorable efecte, puix veien com aixís s'allunyava per uns quants anys més la desitjada data de la redempció.

Però no hi mal que cent anys duri, diu un adagi del nostre poble, i aixís, les tristesses d'un dia es convertiren en sanes alegries al saber-se l'ensendema que a Barcelona havia triomfat el quefe dels republicans radicals de la provincia de Lleida, i ampar i guia dels homes que en Llari trepitja a Tremp, nostre bon amic don Josep A. Mir i Miró.

De com nostres correligionaris de Tremp celebraren el triomf en dona una clara idea la carta que nostre bon amic, en Miquel Casals, d'aquella població, ens ha remès, i que no publiquem íntegra perquè en ella hi han elogis per a L'AVENÇADA, que, si bé agraim de tot cor, creiem oportú abstenir-nos de publicar.

«Aleshores — diu nostre comunicant — es transformà aquella tristesa en alegria tant gran, que nostres esperit semblava que volien desbordar-se. Posarem la nostra senyera içada en festa en el lloc preminent del local, perquè creguérem que devíem estar de festa tots els homes de bon cor que estimen aquest troç de terra catalana, a la qual voldríem veure redimida i llibertada del caciquisme que la mal-governa...

»A la nit, una música donà un concert en nostre casino, obrint-se la festa amb les notes vibrants de *La Marsellesa*, que foren corejades i victorejades frenèticament pels reunits. Els visques i les aclamacions a en Mir i Miró

i al defensor del districte no cessaren, i tots els cors batien al unísson, plens d'emoció, al pensar que des de la Mancomunitat, el nostre il·lustre amic podria vetllar per la sort de la terra nostra.

«Veusaquí un home que s'ha endut les simpaties i els cors de tots nosaltres, i darrera el qual anirem a totes les batalles.»

Acord encertat

El banquet que en honor dels diputats provincials electes havien organitzat les entitats radicals i nacionalistes del districte V municipal, ha estat suspès.

El motiu es ben humà i ben digne d'elogi. Els organitzadors han cregut que no era oportú banquetejar mentres tants obrers veuen invadida la seva casa per la miseria, que se n'ensenyoreix. Per això han preferit suspendre el banquet i celebrar en son lloc una funció teatral, que se celebrarà en el teatre Apol el dimarts vinent, i que, anant dedicada als diputats provincials electes, anirà en benefici dels necessitats de la barriada.

Un banquet

El Comitè de Joventuts Radicals i Nacionalistes del districte VII ha organitzat per a demà, a la una de la tarda, un banquet en el restaurant Miramar, en honor dels diputats provincials electes de la coalició republicana.

A l'acte han promès assistir-hi els diputats a Cortes senyors Domingo, Giner, Corominas i Lerroux.

Conferències

Nostre correligionari don Alfons Martínez Rigo, donà, diumenge passat, a Calella, la seva anunciada conferència, el tema de la qual fou «La República i els obrers». Sentà la base de que la política progressiva, per a ser eficaç en resultats positius i per aconseguir atraure les masses proletaries, ha de partir de la resolució del problema de la qüestió social.

El mateix conferenciant explanà la nit següent una conferència a Santa Coloma de Farnés, segons el tema «Política dels joves barbres.» Explicà en què consisteix aquesta política, que ve a constituir l'extrema esquerra del partit radical.

Tant a l'un com a l'altre acte s'hi adheriren moltes entitats dels partits radical i nacionalista.

Festa de germanor

Per a celebrar, més que la derrota que sofrí el *Barberillo*, l'afiançament dels llaços de solidaritat republicana, i per a exterioritzar la fermesa de convicció i la fe en els propers triomfs, se celebrà el dijous a la nit un banquet a l'Ateneu Republicà Radical del Poble Sec, al qual assistiren gran nombre de correligionaris, els diputats provincials electes senyors Mir, Ulled i Estapé, i diverses personalitats del nostre partit, entre les quals vegérem els senyors Domènech i Puig d'Asprer, que presidí.

A l'hora dels brindis parlaren els senyors Vidal, Arbós, Domènech, Ulled, Estapé, Mir i Puig d'Asprer, essent tots molt aplaudits.

Durant l'acte regnà la més franca cordialitat.

Del senyor Estapé al senyor Lerroux

Nostre distingit correligionari, el diputat provincial electe don Santiago Estapé, dirigí al quefe del partit radical una carta que pot

enorgullir al seu autor i que'ns enorgulleix a nosaltres.

Veus-la aquí:

«Señor don Alejandro Lerroux.

»Mi distinguido y admirado amigo: Elegido diputado por gran contingente de votos del partido radical, creo en mí rudimentario deber dar a usted, que es encarnación y alma de dicho partido, las más expresivas gracias por todo cuanto han hecho en obsequio a mi modesta persona, y ofrecer al mismo tiempo mi cooperación más entusiasta en todo cuanto tienda al triunfo de los ideales que ustedes y nosotros sustentamos.

»Sabe puede mandar de este su leal y sincero amigo y s. s. q. b. s. m., *Santiago Estapé Pagés.*»

FLESTOMÍES

Els set-mesons en regionalisme

Dissabte passat estava desvetllat de veres.

On aniràs, infeliç mortal, en busca de la sòn?

—Ja't tinch! A la Lliga Regionalista, a escoltar la conferència den Lluís Sedó. Ha de ser cosa altament soporífera. Soporífera fins a l'anestèsia.

I, tal dit, tal fet: cap al carrer de Boters faltà gent.

Munto l'escala i entro. El meu caràcter sacerdotal m'originà la més espatarrant de les rèbudes. Grans berretades. Rengles oberts per a mí. Els més *calasanzios* dels perdigots (en Plaja, *caballero del Santo Sepulcro*, l'Aladí, etern aspirant a regidor, en Vallès i Pujals, *candidato popular*, i en Carilots Jordà, conspicu carneria) fins vingueren a besar-me la mà.

Ja'm teniu assegut ben repapat en un dels gegantins sillons carmesí que a la Lliga posen a la sala aixís que hi ha perill de poca concurrència.

El senyor Abadal, rabí màxim del sanhedrí de la Cucurulla, botzinà quatre mots de presentació amb el seu *zumzeig* de mosca viro-nera.

I prengué la paraula el senyor Sedó, ídol del Foment i dels llegidors del *Ciero* i de *La Vanguardia*.

Impressió del senyor Sedó?

Aixís com el nostre Picó i Campamar, mestre en gay saber i assidu llegidor de *Papitu*, és la estampa indubitable d'un *coronel primer jefe* d'un *tercio* de la benemèrita, el senyor Sedó es un terme mig entre en Lluís Rissech i un *capitán* d'un destacament de civils acantonat a Terrassa, a Girona o a Sitges.

Impressió del discurs del flamant senador i regionalista nou de trinca?

Soc incompetent, però em varen semblar masses xifres i pocs *latinajos* perquè la cosa estigués bé del tot.

No obstant, he de confessar que no'm va entrar sòn, per més que molts dormíen, i altres, com en Duranet i Ventosa, optaren per evaquer el saló semi-clandestinament.

Però vaig fer qualques curioses observacions respecte al lèxic del gran fabricant d'Esparraguera.

El senyor Sedó es veu palesament que tot lo que ha estudiat, pensat i escrit, ho ha escrit pensat i estudiat en castellà. I posat, *de la noche a la mañana*, a actuar de perdigot en plena placeta de la Cucurulla, sua tinta, i passa les de Caí, i es dona a les àligues per a dir quelcom intel·ligible en clar catalanesc.

I aixís, el senyor Sedó, que per dir *con-reu* diu *cultiu*; que per dir *solament*, diu *si-quiera*; que diu *presupuestos*, *desarrollo*, *sifra* (per xifra) i *desde luego*; i que's traboca, i per dir *rius*, diu *rios*... diu, aixís meteix, cada *sens embarg* (sin embargo), *arrán* (a raíz), i *solutsió* (aixís, tal com sona!) que n'hi ha per a fer caure les claus del Cel de les mans del meteix sant Pere en persona.

El senyor Sedó s'ha preocupat de no dir *flete* i dir *nòlit* (cosa que no sab tothom), i de no dir *cuidado* sino dir *cura*; fins diu *anorreament*!... però diu *aixòs* en lloc d'*això*, i deixa anar cada *eco-nòmica*, *ele-mental* (pronuncia-des aixís) i cada *cámara*, que... deixa'm encendre!

En fi: fa patir i fa llàstima.

Però—cal ser justos!—d'això no'n té la culpa ell. La culpa la té la Lliga, que'l posa en semblants compromisos.

La Lliga, en el seu urc d'engruixir ses files, dona patents i fa consagracions a tort i a dret, sense entretenir-s'hi gaire.

I diu, ufana:

—Mireu com anem expandint el nostre camp d'acció! Mireu com conquerim adeptes en tots els camps! Mireu com transformem, com catequitsem, com fem catalanistes...

—Catalanistes? Perdó, companya! Catalanistes, no! Tot lo més... tot lo més... tot lo més feu... *set-mesons en regionalisme!*

MOSSÈN DOBA

NOTES MUSICALS

Palau de la Música Catalana Primer concert de Quaresma

El primer concert de Quaresma organitzat per l'Orfeó Català oferia, com totes les seves festes, un extraordinari interès artístic. Figuraven en el programa composicions dels mestres Nicolau, Llongueras, Joaquim Pres, Victoria i Martí; però tres novitats ens oferien l'atenció: en la primera part, el motet a cinc veus, de Rameau, *Lavorav*, i en la segona part, altre motet a vuit veus, *Surge illuminare*, de Pujol, i *Cant elegiac*, de Beethoven, composicions totes que varen esser interpretades per l'Orfeó Català d'una manera insuperable, essent aclamat, en especial a l'acabar l'última composició, bella pàgina musical digna del colós compositor i on l'Orfeó s'alça a gran altura demostrant la familiaritat que té amb les obres dels grans mestres. Interpretà, ademés, l'Orfeó Català *L'infancia de Crist*, de Berlioz, i *Psalm*, de Cèsar Frank, que li valgueren forces aplaudiments.

Foren igualment celebrats els solistes senyoreta Fornells i senyor Domènech, el mestre Comella—que tingué a son càrrec l'orgue—i el pianista Salvat. Els solistes instrumentals, senyora Sánchez i senyors Vila i Gratacós, meresqueren igualment les demostracions d'afecte de la sala.

S.

La temporada del Liceu

Heusaquí el repertori de la companyia d'òpera que actuarà al Gran Teatre del Liceu la vineta temporada de primavera.

La Fanciulla del West (estrena), Puccini; *Loreley* (estrena), A. Catalani; *Lakmé*, Leo Delibes; *I pescatore di perle*, Bizet; *Otello*, Verdi; *Faust*, Gounod; *I Pagliacci*, Leoncavallo; *Tosca*, Puccini; *I puritani*, Bellini.

Mestre concertador i director d'orquestra,

respectivament, Edoardo Mascheroni i Josep Sabaté. — Sopranos líriques: María Barrientos i Mercè Ferris. — Sopranos líriques dramàtiques: Elisa Raccanelli, Ida Quaiti, i Carme Vertran. — Mezzo-soprano: Dolors Frau. — Tenors: Icili Calleja, Joan Nadal, Josep Tacani i Jaume Illa. — Barítonos: Domenico Viglione-Borghèse, Josep Segura-Tallien i Maties Morro. — Baixos: Vicents Bottoni i C. Giralt. — Direcció escènica: Francisco Casanovas.

L'inauguració de la temporada tindrà lloc el dia 4 del proper mes d'abril amb la carrinonada d'en Leo Delibes *Lakmé*, que interessarà, no propiament per la partitura, sinó per esser interpretada per la nostra eminent diva María Barrientos.

—¿Para impedir qué? ¿Que tu hijo tenga creencias, que sea cristiano?...

—Para impedir que llegara el caso de que mi hijo me considere con desdenosa compasión, de que me crea un réprobo por quien hay que pedir y rezar a Dios; para impedir que hoy, al oírle, al mirarle, no me conozca en él, porque no hay en él nada de mi vida, de mi pensamiento, de mi alma... Y yo, que te hubiera matado mil veces si hubiera sospechado siquiera que ese hijo de mi vida y de mi sangre no lo era, he consentido un adulterio espiritual; he consentido que infundan en mi hijo un espíritu que no es el mío... Y ahora, ya tarde, lo siento con horror y reniego de mi paternidad... Y como yo, tantos padres, por indiferencia, por tolerancia, hemos dado el ser a una generación que nos llevará... ¿Quién sabe a dónde?... Sí, la culpa es nuestra, es de los que nacimos en los tiroteos de las barricadas, de los que aprendimos, con sangre y con dolor del alma, lo que cuesta la libertad de espíritu y de conciencia, y porque nos creímos libres para siempre, fuimos tolerantes... Y no contamos con que vosotras, mujeres, resucitárais en nuestros propios hijos a los enemigos de la libertad y de la tolerancia...

JACINTO BENAVENTE

SPORTS

Foot-ball

Els bilbains vencen a l'University S. C.
Contents i enganyats

Si els periòdics bascs fossin més correctes i menys immodestos al jutjar els èxits (!) dels seus equips quan guanyen a un grup del nostre jugadors, no ens veuríem obligats a desilusionar-los i dir-los unes quantes veritats sagnants.

Però l'ístil quixotesc i tartarinesc, al meteix temps que la forma irònica i despectiva que usen al parlar dels nostres millors equips ens col·loca en el dolorós cas de fer unes quantes revelacions que deixin en son degut lloc l'honor del pabelló català.

Començarem per dir que tot l'orgull de superioritat de que estan posseïts els bascs, al creure's que han vençut als suposats equips catalans com el Barcelona, l'Espanya i l'University, no és altra cosa que la lògica conseqüència d'un timo de que han sigut víctimes els bascs per part de dits respectius teams.

Unes voltes per complir compromisos dels clubs d'aquí amb els d'allà dalt; altres per distreure a uns quants jugadors sense treball,

amb un viatget, i algunes vegades per resoldre assumptes particulars de determinats jugadors, s'han improvisat, creat i inventat primers equips que en un meteix dia i hora perdien a Bilbao i guanyaven un match de Campionat a Barcelona. I heusaquí com s'escriu l'història dels grans triomfs (!) del futbolisme basc, vencent a equips catalans falsificats i adulterats, a una mena d'Espanya-Codorniu, a un Barcelona-Meneses i a un University *sevillano*, però jamai als seus primers teams llegítims i complets, i menys en camps allunyats de Biscaia.

Aquest procedir és una manca de consideració i un engany incalificable, diràn els bascs. Cert és; però també en paguen dits equips les conseqüències, ja que arreu d'Espanya han perdut el prestigi de que fins ara eren mereixedors els colors dels nostres respectius clubs, en tant que ells, els bascs, tenen la gran satisfacció d'haver guanyat als nostres campions.

També nosaltres n'hem sigut víctimes, d'aquesta mena de *timos*, per part de teams estrangers. Encara recordem uns vagabonds anglesos que, amb un nom molt semblant a Plimsaul F. C., després d'haver-los pagat viatge i hostatge, resultà que'l football sols el coneixien mercès a haver vist algun partit en pel·lícules de cinematògraf.

Naturalment, amb molta facilitat vàrem triomfar, però pel fet d'haver vençut a un equip anglès no havem caigut mai en la ridícula pretensió de creure'ns superiors als anglesos ni a ningú.

Que és precisament el criteri oposat al temperament dels futbolistes bascs.

Tot això sentim molt haver de manifestar-ho, però tenim l'epidermis molt delicada per a seguir callant davant de les injustificades i humiliants ironies dels cronistes deportius de Biscaia.

Barcelona F. C. i R. S. de San Sebastián

Els simpàtics jugadors donostiarres varen celebrar, la passada setmana, dos partits amb el Barcelona. En el primer guanyaren ells per tres goals a dos els nostres. En el segon el Barcelona va pendre la revenja, vencent, per dos goals a zero, als seus contraris.

En conjunt, fou més interessant el primer partit. El Barcelona va fer coses que'ns recordaren el seus millors temps. Si al gran coneixement de joc que posseeixen aquests intel·ligents jugadors hi acompanyessin un xic més de rapidesa, indubtablement que a Espanya foren ells els invencibles.

Dels de la Real en guardarem un bon record. El seu joc és molt noble i elegant, combinen i saben aprofitar les ocasions.

El resultat dels dos matches era el just i equitatiu. No devia haver-hi vençuts ni vencedors. Aixís va esser i ens en alegrem.

EDUARD FELIU

Que mirin els homes de la política centralitzadora els pobles d'Amèrica que varen ser d'Espanya quin exemple els donen de com es practica la llibertat i com a la seva ombra creix i prospera la patria. No els cregueren, no, en ses prèdiques enganyadores; conegueren que ells eren a la llibertat lo que'l rovell al ferro, i s'emanciparen, i els països que baix son domini es morien de misèria, avui, que són lliures i entre ells es confederen, són prou rics per a recullir als que de misèria es moren a Espanya.

ANGEL GUIMERA

DE TOT-ARREU

Afusellement fingit

En els bells jardins de Luxemburg s'aixeca un monument en el lloc que fou fusellat per traïdor el mariscal Ney, el dia 7 de desembre de 1815. Però resulta que Ney no sols no fou afusellat, sinò que tampoc descansen sos òssos en terra francesa.

Veudell Phillips diu que l'història, en aquest punt, es tant falsa com en molts d'altres.

Gran horror causà al país el saber que son ídol havia sigut escullit com a víctima d'un govern tirà. El desgraciat mariscal fou acusat, jutjat y sentenciat amb gran precipitació, demostrant aixís que'l govern tenia por que en Ney enderroqués els Borbons i posés en el lloc més preminent de la nació al *Petit caporal*.

Tots el francesos s'haurien deixat afusellar abans de permetre l'execució d'una sentència tant injusta. Oficials i soldats estaven disposats a salvar al seu hèroe, la sola culpa del qual era la d'haver arribat massa amunt degut als seus propis mèrits i que la gloria no l'abandonà durant 28 anys.

Ney fou l'hèroe de Hohelinden, Jena, Magdeburg, Borodino, Moscou, Freiland, Lutzin y Wagram, i amb l'antiga guarda va donar el darrer assalt a Waterloo, després de perdre sis cavalls. Després d'això havia d'esser sacrificat com un goç! Aixís fou que al ser conduït per l'escolta que'l tenia d'afusellar, els soldats encarregats d'executar la sentència apuntaren al pit del reu i descarregaren sos fusells carregats amb pólvora sola.

Caigué Ney, i son cos, ni tant sols ferit, fou encaixonat.

Naturalment que aquesta estratagema no va esser coneguda pel poble, i Ney, secretament, va esser embarcat amb destí a Charleston, en la Carolina del Sur. Euròpa no podia ser son asil. Son aire guerrer y marcial era conegut i temut per totes les testes coronades.

El meteix Napoleó n'era gelós, de la gloria del mariscal, com aixís ho demostra la següent història:

Trobat-se tots dos a la biblioteca de l'emperador, on aquest volia i no podia arribar a agafar un llibre, per estar una mica més alt de la seva mida, el mariscal va dir-li, somrient:

—Permeteu-me, senyor, que jo us l'abasti, puix soc més gran que V. M.

A lo que Napoleó contestà, un poc picat:

—Més alt, solament més alt, mariscal.

Ney era molt jove quan va desaparèixer l'imperi. Va néixer el meteix any que en Bonaparte, es a dir, el 1769. La seva activitat va fer que a la Carolina del Sur trobés feina com a mestre d'escola.

Va viure més de setanta anys, i quan va morir l'enterraren amb el nom de M. Ney.

Una anècdota de Bismarck

Bismarck, en certa ocasió, anà amb un amic a caçar becaades. Travessaven els caçadors un estany cobert d'alta verduca quan l'amic den Bismarck, home gros y de molt pes, s'enfonsà al fang fins a les aixelles. Feia desesperats esforços per a sortir del clot, i no podent-ho aconseguir es posà a cridar demanant socors; aleshores l'infortunat caçador vegé que'l seu

company acudia cap an ell amb tota catxaça, atent a les becaades que podien haver-hi pels encontorns i fent poc cas dels seus crits i laments...

—Socors! Socors!—deia, enfonsant-se més i més i tenint el fang prop de la boca.

—Benvolgut amic—respongué en Bismarck amb molta calma,—em sembla que no podrà sortir d'aquest clot, i la seva salvació serà impossible. Serà molt trist per a mi ser testimoni dels seus inútils esforços i veure'l ofegar-se de mica en mica en mig d'aquesta gomosa porqueria; per lo tant, estimat amic, vaig a estalviar-li una llarga agonía matant-lo d'un tret al cap: d'aquesta manera morirà més prompte i amb més dignitat.

El brutal canceller de ferro tenia fama de complir lo que deia, i l'infortunat caçador, al veure que aquell li apuntava l'escopeta, es vegé perdut.

Aleshores, la por i la desesperació van acumular-li les energies, donant-li forces per a deslliurar-se de la fangosa presó.

En Bismarck rigué del terror de son amic, i durant el dinar en son castell contà amb gran alegría als convidats lo succeït.

L'aigua com anestesi

A Baltimore, els metges de l'hospital Hopkins feren un descobriment important: el poder utilitzar l'aigua calenta com anestesi.

Sembla que per a fer sense dolor una operació, com la de l'apendicitis, per exemple, n'hi ha prou amb injectar sota la pell, prop de la part adolorida, certa quantitat d'aigua tebia. L'operat veu amb la major tranquil·litat tots els detalls de l'operació, i després d'ella deixa de sentir els mals efectes del cloroform.

transacciones ni compromisos. No vinimos así a la república; y, como era natural, hubo de ser otro el procedimiento. ¿Lo callé tampoco? ¿Dejé de ser franco y explícito? (Véase el apéndice letra B.)

III

Procedimiento que acepté al proclamarse la República

La República vino por donde menos esperábamos. De la noche a la mañana, Amadeo de Saboya, que en dos años de mando no había logrado hacerse simpático al país ni dominar el creciente oleaje de los partidos, resuelve abdicar por sí y por sus hijos la corona de España. Vacío el trono, mal preparadas aún las cosas para la restauración de los Borbones, sin más príncipes a que volver los ojos, los hombres políticos sin distinción de bandos ven casi todos como una necesidad la proclamación de la República. Resueltos a establecerla se hallaban ya los que habían previsto y tal vez acelerado el suceso; y como hombres que llevaban un pensamiento y se habían proporcionado medios de ejecutarlo, empujan los unos a los tímidos, deciden otros a los vacilantes e inutilizan todos a los que aun preten-

den salvar de las ruinas de la dinastía el principio monárquico. Al abrirse la sesión del Congreso la tarde del 10 de febrero de 1873 las resistencias están ya casi vencidas; las que aun subsisten ceden al primer ímpetu de radicales y republicanos. Se declara el Congreso en sesión permanente, y la tarde del 11, leída la abdicación del Rey, se refunden en una sola Asamblea las dos Cámaras, y casi sin debate aceptan la República.

¿Qué república era la proclamada? Ni la federal ni la unitaria. Había mediado acuerdo entre los antiguos y los modernos republicanos, y habían convenido en dejar a unas Cortes Constituyentes la definición y la organización de la nueva forma de gobierno. La federación de abajo arriba era desde entonces imposible: no había sino la que determinasen, en el caso de adoptarla, las futuras Cortes. Admitida en principio la federación, no había ya empezar sino por donde se habría antes concluido, por el deslinde de las atribuciones del poder central. Los estados federales habrían debido constituirse luego fuera del círculo de estas atribuciones.

El procedimiento—no hay por qué ocultarlo—era abiertamente contrario al anterior: el resultado podía ser el mismo. Representadas habían de estar en las nuevas Cortes las provincias; y, si éstas tenían formada idea sobre los límites en que habían de girar los poderes de los futuros Estados, a las Cortes podían llevarla y en las Cortes sostenerla. Como determinando la esfera de acción de las provincias, habría venido

NOVES

Entre les distingides personalitats que han sigut convidades a pendre part en la solemnia sessió necrològica que, en honor del malaguanyat compatriota Antoni de P. Capmany, tindrà lloc en el Centre Català de Sabadell, demà diumenge, s'hi compten el doctor don Domingo Martí i Julià, en Josep Maria Roca i en Antoni Suñol.

El dimarts fou conduït a sa darrera estada el cadavre del que en vida fou nostre correligionari don Jaume Salvat, tant volgut i estimat per quants tenien la sort de tractar-lo.

El senyor Salvat feia ja alguns anys que vivia a Barcelona, i tant aquí com a Reus, d'on era fill, havia demostrat moltes vegades—que

sobrades ocasions sempre té tothom per a provar-ho—la seva bondat de cor i el seu tremp revolucionari, mai desmentit, ni en els moments més crítics, ni en les ocasions més adverses.

Descansi en pau el bon amic i correligionari, i rebin els seus, especialment son fill, l'expressió del nostre condol.

Ha mort a Reus el regidor radical de l'ajuntament d'aquella ciutat don Jaume Socías Mex, home de cor, estimat de propis i estranys.

Descansi en pau el benvolgut correligionari.

Dijous passat al matí se celebrà en el Saló del Nou Consistori de Cà la Ciutat una reunió

extraordinària del Cos d'Adjunts dels Jocs Florals de Barcelona, per a pendre acords respecte a una proposició que firmen més de 90, entre autors premiats i ex-mantenedors, i en la qual es demana que's deixi en llibertat als autors que concorren a la Festa Poètica de Catalunya per a usar en ses composicions l'ortografia que creguin més convenient.

Com pot veure's, la proposició és un cop de maça a l'esperit d'absorció dels regionalistes den Prat de la Riba, els quals, en la reunió de referència, usaren de tota mena d'armes per a evitar que la proposició s'aprovés.

Per a pendre acords definitius s'ha de celebrar una nova reunió.

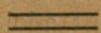
Ja en parlarem.

Imp. FÈLIX COSTA; carrer Nou de la Rambla, 45, baixos.

VINS I MISTELES

Societat anònima

BATALLA

Marquès del Duero, núms. 206 i 208 Telèfon núm. 6177

GRANJA CARCERENY

XACOLATERIA I LLETERIA

RAMBLA DE LES FLORS, 33

OBERT TOTA LA NIT

a quedar determinada por el otro procedimiento la del Estado; determinando ahora la del poder central, se determinaba, se quisiera o no, la de las provincias. Uno y otro procedimiento podían, a no dudarlo, haber producido una misma constitución; y no habría sido, a mi manera de ver, ni patriótico ni político dificultar, por no transigir sobre este punto, la proclamación de la República.

Si el procedimiento de abajo arriba era más lógico y más adecuado a la idea de las federaciones, era, en cambio, el de arriba abajo más propio de una nacionalidad, ya formada como la nuestra y en su aplicación mucho menos peligroso. No había por él solución de continuidad en el poder, no se suspendía ni por un solo momento la vida de la nación, no era tan de temer que surgiesen graves conflictos entre las provincias, era la obra más fácil, más rápida, menos expuesta a contratiempos y vaivenes. Aun con este procedimiento habían de presentar nuestros enemigos la federación como ocasionada a desastres; pero habían de encontrar menos eco en el país, y el temor había de ser mucho menos fundado y legítimo.

Como quiera que fuese, la transacción estaba hecha, y yo no había de faltar a una palabra solemnemente empeñada. Unas Cortes Constituyentes eran llamadas a decidir en primer término si la República había de ser federal o unitaria, luego cual había de ser su organismo. Individuo de un Gobierno que había de regir los destinos del país durante el intervalo de una Asamblea a otra Asamblea, no podía adelantarme ni permi-

la inmensa mayoría del partido, cuya opinión fué bien explícita cuando la célebre declaración de la prensa.

No se me habían ocultado los peligros que este procedimiento entrañaba. Las provincias de España tienen entre sí vínculos demasiado fuertes para que en ningún tiempo pretendan disgregarse rompiendo la unidad nacional; no por esto era menos de temer que, abandonadas a sí mismas durante el período de su conversión en Estados, ya por cuestiones de territorio, ya por la determinación de la órbita en que hubiesen de moverse, ya por la ignorancia de los más y la natural exaltación de las pasiones, surgiesen conflictos que vinieran a interrumpir, aunque por corto tiempo, la vida de la patria y lastimar los intereses de la industria y el comercio. Para conjurar estos peligros—tan atento estaba aun entonces a conservar la unidad y la integridad de la patria—había propuesto y se había recibido con general aplauso, que en los primeros momentos de toda revolución federal se crease, con el carácter de transitorio, un poder central fuerte y robusto, que, disponiendo de la misma autoridad, de los mismos medios de que hoy dispone, mantuviese en todas partes la nación y el orden hasta que, reorganizadas las provincias, se llegase a la constitución definitiva y regular de los poderes federales.

Aun así, este procedimiento de abajo arriba era aplicable sólo al caso en que la república federal viniese, o por un movimiento a mano armada como el de 1869, o por acontecimientos y circunstancias tales, que nos hubiesen permitido llegar al gobierno sin